

KAT

zoogdieren

Latijnse naam	Felis catus
Herbivoor, carnivoor, omnivoor	Carnivoor
Naam vrouwelijk dier	Poes
Naam mannelijk dier	Kater
Naam gecastreerd mannetje	Castraat
Naam van een jong	Kitten
Speenleeftijd	6-8 weken
Leeftijd geslachtsrijp	5-18 maanden (afhankelijk van het ras)
Leeftijd fokrijp	Kater: 15 maanden Poes: 12 maanden
Bronstig om de	2 weken
Draagtijd	9 weken
Worpgrootte	5
Jongen zijn	Nestblijvers
Levensverwachting	Gemiddeld 15 jaar
Huisvesting	In groepen / individueel

ALGEMENE BESCHRIJVING

katachtigen

De huiskat behoort tot de familie van de *katachtigen*, net als de leeuw, de tijger en de panter. Alle *katachtigen* hebben een gestroomlijnd lichaam, driehoekige oren, een korte snuit met lange snorharen en lichtelijk schuine ogen. *Katachtigen* hebben een vrij dichte vacht. De dichtheid en de lengte van de vacht varieert per soort en bij de huiskat per ras. Huiskatten hebben een schofthoogte van ongeveer 30 centimeter. De meeste katten zijn intelligent, eigenwijs en speels. Katten hebben een eigen willetje. Ze zien de verzorger vaak meer als een deel van het interieur dan als familielid.

poes
kater
kittens

Een vrouwtjeskat noemen we een *poes*, een mannetje is een *kater* en de jonkies heten *kittens*.

HERKOMST

Katachtigen vind je overal ter wereld. Ze leven in veel verschillende landschappen: van woestijn tot regenwoud en van de lage steppen tot in de gebergten. Alleen in de poolgebieden of in boomloze toendra's vind je geen katachtigen.

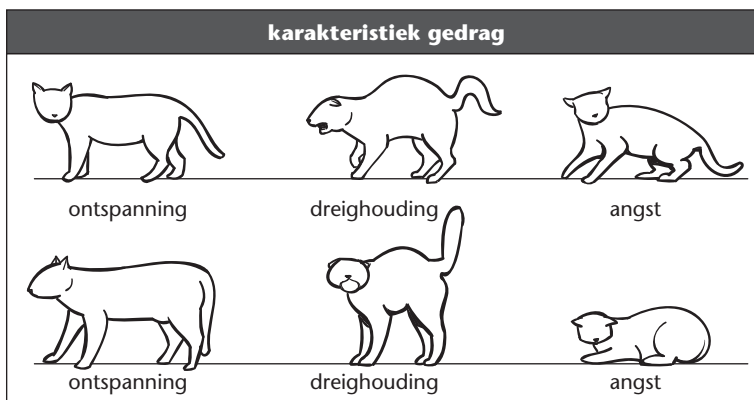
huiskat De stamvader van de *huiskat* komt uit het oude Egypte. De Egyptenaren houden al zo'n 7000 jaar lang katten. Ze werden er vroeger zelfs vereerd. Een bewijs hiervan zijn de opgegraven beeldjes en kattenmummies. In de loop der jaren zijn er verschillende huiskatten ontstaan met veel variatie in kleur, beharing en lichaambouw. Daaruit ontstonden uiteindelijk de huidige raskatten.

SPECIFIEK GEDRAG

kattenras Iedere kat heeft zo zijn eigen gedrag. Maar er is ook gedrag dat typisch is voor een bepaald ras. Zo kan de Blauwe Engelse korthaar net als een hond apporteren: als je iets weggooit, brengt hij het terug. Je kunt kiezen voor een *kattenras* vanwege het specifieke gedrag van dat ras. Maar dat wil nog niet zeggen dat jouw kat dat ook doet. Een 'vuilnisbakken'kat is dan net zo leuk. Een vuilnisbakkenkat is een kat die niet tot een specifiek ras behoort. Hij is het resultaat van een kruising tussen verschillende rassen.

roofdier Een kat is een *roofdier*. Net als alle roofdieren kan de kat goed ruiken. En hij kan nog beter horen. Zijn gehoor is buitengewoon scherp. Daarom kunnen ze erg schrikken van harde geluiden. Het vuurwerk met de jaarwisseling is dan ook erg stresserend voor een kat. Houd het dier die avond dan ook binnen.

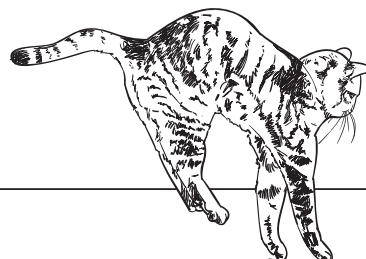
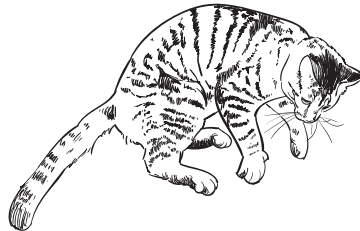
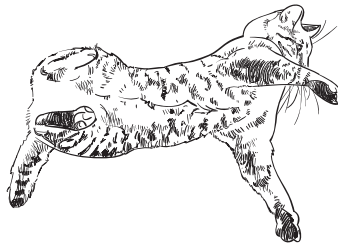
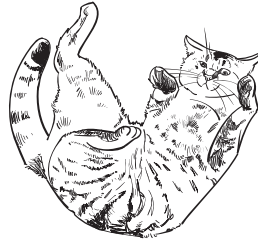
zintuig Aan de grote ogen zie je dat dit *zintuig* (het gezichtsvermogen) belangrijk is voor de kat. De lichtgevoeligheid van kattenogen is zes keer groter dan dat van mensenogen. Een kat ziet dus erg goed in het donker. In het donker lichten kattenogen op. Dat komt doordat er in de ogen een laag zit die invallend licht terugkaatst.

LICHAAMHOUDINGEN VAN DE KAT.

Aan het gedrag en de lichaamshouding kun je redelijk goed zien hoe een kat zich voelt. Als hij zich bedreigd voelt, zet hij een hoge rug op. Hierdoor lijkt hij groter. Zo hoopt hij zijn belager af te schrikken. Vaak blaast hij daarbij en drukt hij zijn oren plat naar achteren.

Ze zeggen wel eens dat een kat negen levens heeft. Dat komt doordat een kat, wanneer hij valt, altijd op zijn pootjes terecht komt. Een kat kan namelijk in een vrije val draaien. Als een kat iets breekt, zijn het eerder zijn kaken dan zijn poten.

Een kat is wat meer op zichzelf dan bijvoorbeeld een hond. Maar toch kan een kat goed gezelschap zijn. Je kunt ook een band met het dier krijgen. De kat toont dit door kopjes te geven en langs je benen te strijken. Terwijl hij langs je benen strijkt, laat hij ook zijn geur een beetje achter.

Een kat is heel speels. Hij speelt graag met zijn verzorger. En anders verzint hij zelf wel wat. In de gordijnen klimmen bijvoorbeeld. We hebben het niet voor niets over 'kattenkwaad'. Maar denk nu niet dat een kat erg actief is. Van de 24 uur op een dag, ligt hij er 16 tot 18 te slapen. Het liefst ergens hoog bovenop. Bijvoorbeeld op de vensterbank waar eerst die ene vaas stond....

VERZORGING

De kat wordt vaak ijdeler genoemd. Dat is niet zo vreemd. Een flink deel van de dag – als ie wakker is tenminste – besteedt hij aan het poetsen van zijn vacht. Zijn vacht wordt er mooi van, en het is ook goed voor de bloedsomloop. De kat verzorgt zichzelf dus goed, maar toch kan hij af en toe wat hulp gebruiken. Zeker in het voor- en najaar als hij in de *ruï* is. Bij het wassen krijgt de kat de losse haren in zijn maag. Daar kan hij flink last van krijgen. Ook al spuugt hij het teveel aan haren in de vorm van *haarballen* weer uit.

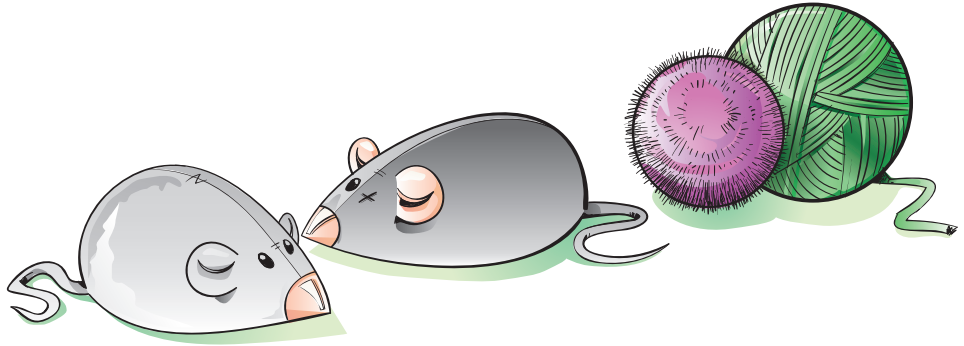
Het is dus goed om het dier regelmatig te borstelen. Borstel een kortharige kat twee keer per week. Gebruik daarvoor een natuurharen borstel. Een langharige kat moet je elke dag borstelen. Niet alle katten vinden een *borstelbeurt* leuk. Maar het is vaak een kwestie van wennen. Begin er daarom al op jonge leeftijd mee.

HUISVESTING

Een kat heeft geen hok nodig. Jouw huis met tuin is prima. Hij heeft wel veel ruimte nodig. Het liefst gaat hij ook naar buiten. Als dat niet kan, zorg er dan voor dat het dier wat te doen heeft. Anders gaat het zich vervelen en dat is slecht voor je meubels. Geef het dier bijvoorbeeld een *krabpaal*. Dat is een smalle plank bedekt met een stugge stof die lijkt op vloerbedekking. Of een dikke paal met touw strak eromheen gewonden. Speeltjes worden ook erg gewaardeerd. Er zijn allerlei speeltjes te koop.

Een kat zit graag warm, het liefst ergens tussen. Er bestaan speciale zakken waar de kat in kan liggen. Deze zijn van zacht materiaal gemaakt. Sommige kun je ergens aan ophangen. Er zijn ook hele *klimpalen* voor katten te koop. Dan heb je alles in één.

Verder heeft een kat een kattenbak nodig. Daarin doet hij zijn behoefte. Een *kattenbak* vul je met speciaal kattenbakgrind of met speciale houtsnippers. Een kat is meestal snel zindelijk.

NEPMUIZEN EN ANDERE SPEELTJES

VOEDING

gras Katten eten uitsluitend vlees. Soms zie je ze misschien gras eten. Dat klopt, maar dat is niet als aanvulling op zijn dieet. Hij eet *gras* omdat dat zijn maag prikkelt. Daardoor moet hij braken en zo raakt hij de haarballen uit zijn maag kwijt. Die haarballen ontstaan doordat de kat zich geregeld schoonlijkt. Daarbij krijgt hij veel haren binnen.

uitgebalanceerde voeding

Een kat haalt al zijn noodzakelijke voedingsstoffen uit vlees. Koolhydraten uit plantaardig voedsel kan hij niet verteren. Tenzij het al is voorverteerd in de maag van een planteneter. Geef een kat nooit hondenvoer. Daar zitten te weinig eiwitten in. Goede *uitgebalanceerde voeding* is erg belangrijk voor het gezond houden van de kat.

blikvoer brokjes

Een volwassen, gezonde kat van circa 4 kilogram met een actief leven heeft 250 tot 300 gram *blikvoer* per dag nodig. Dat staat gelijk aan 100 tot 110 gram *brokjes* per dag. Verdeel deze hoeveelheid over twee à drie maaltijden. Kittens (jonge katjes) hebben per dag 60 tot 75 gram blikvoer nodig. Geef ze dit verspreid over de hele dag in 5 à 6 porties. Maak na het eten altijd de etensbak goed schoon. Restjes kun je het beste gelijk weggooien. Dat voorkomt bederf. Geef het eten altijd op kamertemperatuur of iets warmer. Ijskoud voedsel is niet goed voor de maag.

water

Vergeet nooit vers *water* te geven. Zeker als je droog voer geeft, moet een kat veel drinken. Veel kattenbezitters geven de voorkeur aan droog voer. Dit omdat brokjes beter zijn voor het gezond houden van het gebit. Het is daarom verstandig om ook een kat die voornamelijk blikvoer eet, af en toe brokjes voor te zetten.

HANTEREN

Niet iedere kat vindt het fijn om opgepakt te worden, maar soms is het echt nodig. Bijvoorbeeld bij een bezoek aan de dierenarts of als je de kat moet borstelen. Iets te eten geven wil wel eens helpen.

Een makke kat pak je zo op. Houd het dier tegen je aan. Ondersteun met je rechterhand het gedeelte onder de oksels van de voorpoten. Houd daarbij enkele vingers tussen de poten. Houd hem met je linkerhand onderaan bij zijn buik vast. De kat is hierbij in gestrekte houding.

Als je de kat gaat borstelen laat je hem meestal zitten. Hierbij ondersteun je de voorpoten zodat je goed bij de buik kan komen.

Een kat optillen aan alleen zijn nekvel is niet goed. Dat mag alleen een zogende poes doen bij haar jongen: zij verplaatst haar kroost door ze met haar bek op te pakken aan het nekvel. Als er een noodgeval is, dan pak je de kat met één hand aan zijn nekvel, dicht bij de kop, maar met de andere hand neem je hem bij het rugvel. Druk de kat vervolgens plat op de grond of op de tafel. Kijk uit voor zijn nagels. Ook hier geldt, zoals bij ieder dier dat je moet hanteren: eigen veiligheid voor alles.

VOORTPLANTING

castreren Als je niet wilt dat je kat voor nageslacht zorgt, moet je het dier laten *castreren* of steriliseren. Bij steriliseren worden de eierstokken van de poes verwijderd. Bij castratie worden de testikels van de kater verwijderd. Je kat moet dan minstens 6 maanden oud zijn.

vruchtbaar Wil je toch een nest, dan moet je poes minstens een jaar oud zijn. Een kater is meestal met 15 maanden *vruchtbaar*. Als de poes bereid is te paren (krols), merk je dat duidelijk aan haar gedrag. Ze is onrustig, wil steeds naar buiten en ze laat duidelijke lokroepen horen. De poes is dan vruchtbaar. Een *krols* poes is drie keer per jaar *krols*. Dat is altijd in de zomer. De krolsheid duurt meestal drie tot zes dagen met tussenpozen van twee weken. De jongen worden meestal in of net voor de winter geboren.

drachtig Je kunt zien dat een poes *drachtig* is aan haar tepels. Die krijgen een steeds sterkere roze kleur. In de derde week van de zwangerschap kan de dierenarts eventueel een voeltest doen. Dan weet je zeker of het dier drachtig is. De draagtijd is 63 tot 70 dagen. Een zwangerschap vergt veel energie. Een drachtige poes heeft daarom ook extra voer nodig.

werpen Ongeveer 24 uur voor het *werpen*, verliest de poes haar eetlust. Ook het dalen van haar lichaamstemperatuur is een teken dat ze gaat werpen. Zorg dat het dier een rustige, veilige en warme plek heeft. Vaak is een doos al voldoende. Het kan zijn dat ze er niet in wil. Verplaats dan de doos of probeer het met een omheining van gaas. Als ze per se op jouw bed wil werpen, laat haar dan maar. Een poes die op haar gemak is, bevalt eerder zonder complicaties (problemen).

jongen

Gemiddeld krijgt een poes vijf kittens. Waarschuw bij complicaties de dierenarts. Geef de poes na de bevalling vloeibaar eten (bijvoorbeeld melk met brood). Al snel zal de poes haar *jongen* zogen. Een zogende poes mag zo veel eten als ze wil. Pasgeboren jongen zijn helemaal afhankelijk van de moeder. Ze zien en horen niets. Raak de jonge katjes de eerste paar dagen liefst niet aan. Maar houd hun ontwikkeling wel goed in de gaten. Als ze afvallen, is dat geen goed teken. Ze krijgen misschien te weinig melk. Je moet ze dan bijvoeren.

spenen

Na drie weken kunnen de jongen staan en een beetje lopen. Na vijf weken kun je de katjes *spenen*. Dat betekent dat ze vast voedsel mogen hebben en niet meer bij de moeder drinken. Denk erom dat jonge katjes erg soepel en klein zijn; ze kunnen bijna overal in en tussen. Als je de kittens binnen een omheining houdt, moet je erop letten dat er niet al te grote mazen in het gaas zitten. De dieren kunnen daar doorheen vallen of kruipen.

VEEL VOORKOMENDE ZIEKTES

controleren

Katten zijn van nature sterke dieren en ze worden niet zo gauw ziek. Toch moet je een kat elke dag even *controleren*. Bijvoorbeeld tijdens het borstelen. Als je je kat kent, merk je het gauw genoeg als hij zich anders gedraagt dan normaal. Op dat moment moet je jezelf vragen gaan stellen. Goede voeding voorkomt al een hoop narigheid. Om tandproblemen te voorkomen is het goed de kat brokjes te geven in plaats van blikvoer. In de tabel staat welke zaken je geregeld moet controleren. Daarnaast staan enkele voorbeelden van aandoeningen.

Onderdeel	Gezonde kat	Aandoening	(Mogelijke) oorzaak	Wat eventueel te doen*
Oren	Schoon	Stinkend oorsmeer		
		Donkere korreltjes/ jeuk	Oormijt	Dierenarts bezoeken
Ogen	Schoon en helder	Te veel afscheiding		Dierenarts bezoeken
	Beetje afscheiding			Afdoen met lauw water en een watje
Nagels	Kort	Te lang	Geen krabmogelijkheid	Krabpaal geven Eventueel knippen (bijna nooit nodig)
Vacht	Glanzend Schoon	Zwarte korreltjes (vlooiendoep)	Vlooiën	Vacht uitkammen, geef middel tegen vlooiën (vlooiendoepband, druppels, poeder) Vergeet niet de omgeving goed te desinfecteren
		Schilfers, jeuk	Mijten	Wassen of injectie
		Jeuk	Luis	
Anus	Schoon	Witte korrels/sliertjes rond de anus	Wormen	Haal een ontwormingskuur bij de dierenarts
Gedrag	Levendig	Futloos		Dierenarts
	Goede eetlust	Slechte of geen eetlust		Dierenarts
Conditie	Slank	Te dik, te mager		Dierenarts

* Bij twijfel altijd dierenarts waarschuwen

Inentingen

Ook het nemen van maatregelen tegen parasieten en het vaccineren tegen ziektes (zie de vaccinatietabel) voorkomt dat het dier ziek wordt. *Inentingen* moeten op tijd plaatsvinden: dat houdt het afweersysteem alert.

Bij leeftijd	Vaccinatie tegen	Veroorzaker	Gevolgen
6 weken	Eventueel tegen FIP (Feline Infectieuze peronitis)	Virus besmettelijk	Buikvliesontsteking met dodelijke afloop
9 weken	Kattenziekte	Virus Besmettelijk	Diarree, braken en koorts Dier zal overlijden
	Niesziekte	Verschillende virussen en bacteriën	Ontstoken ogen, loopneus, niezen, hoesten, koorts, ontstoken mond, longontsteking. De gevolgen zijn te bestrijden. Zwakkere dieren halen het meestal niet
	Chlamydia	Bacterie	Droge oogontsteking, afscheiding uit neus. Kat geneest meestal vanzelf. Mildere symptomen kunnen maanden lang aanhouden
12 weken	Kattenziekte herhaling	Zie bij 9 wkn	
	Niesziekte herhaling	Zie bij 9 wkn	
	Chlamydia herhaling	Zie bij 9 wkn	
16 weken	Eventueel FIP, dit bespreken met je dierenarts	Zie bij 6 wkn	
19 weken	2e FIP (wanneer bij 16 weken ook ingeent is)	Zie bij 6 wkn	
12 maanden	Alle voorgaande vaccinaties plus eventueel hondsdolheid	Zie bij 9 wkn Virus in het speeksel	Aangetaste hersenen. Fataal
Elk jaar	Herhaling alle voorgaande vaccinaties	Zie bij 9 wkn	

VACCINATIETABEL

RASSEN

Pers

De bekendste raskat is de pers. De pers komt voor in verschillende kleurvariaties. Hij heeft vaak (half)lang en golvend haar. De vacht is fijn en glanzend. Je moet hem dagelijks goed borstelen. Hij heeft een gedrongen postuur en korte poten. De kop is massief en breed met volle wangen en een korte neus. De ogen zijn groot en rond. Het karakter van de pers is meestal heel rustig en hij is zelden uitbundig speels. Hecht zich vaak aan één persoon.

PERS

Noorse boskat

De Noorse boskat is de enige kat die thuishoort in Scandinavië. Dit ras heeft een enorme dikke vacht die vlak voor de zomer uitvalt. Als verzorger hoef je weinig aan de vacht te doen. De kat verzorgt hem zelf. Maar af en toe een kam erdoorheen doet de vacht wel goed. De Noorse boskat geeft vaak de voorkeur aan zelf gevangen prooien. Het is een alerte, intelligente en waakzame kat die nooit bang is.

NOORSE BOSKAT

Engelse korthaar

Deze kat is een stoutmoedig en gereserveerd dier met een eigen willetje. Hij kan wat aparte gewoonten hebben. Zo kan hij vaak net als een hond apporteren. De Engelse korthaar komt voor in vele kleurvarianties. In Engeland beschouwen ze iedere kleur als een apart ras. Een heel bekende kleurvariatie is 'blauw'.

BLAUWE ENGELSE KORTHAAR

Devon Rex

De Devon Rex is een opvallende verschijning. Dat komt door zijn relatief kleine kop en grote oren. Het dier heeft een korte vacht. Zijn voorhoofd is dun bedekt. Bij keuringen wordt vooral gekeken naar de dichtheid, de structuur, de lengte en de golving van de vacht. De golving zie je het best op de romp en staart. De vacht is gemakkelijk bij te houden: je moet de vacht aaien met een zachte doek. Er zijn vele kleurvariaties. De Devon Rex is een fokresultaat uit Engeland. Het is een levendig en vriendelijk dier.

DEVON REX

Abessijn

De abessijn heeft een driehoekige kop. De snuit wordt gemarkeerd door een lichte inkeping. De oren zijn groot en komvormig. De ogen zijn groot en staan een beetje uit elkaar. Het dier heeft een gespierd en gestroomlijnd lichaam. Hij komt voor in de kleuren roze, rood, donkerbruin en blauw. Dit ras stamt waarschijnlijk af van de oude katten uit Egypte. De huidige abessijn is een fokresultaat van de Britten. De abessijn staat bekend als een intelligent, oplettend en grappig dier.

ABESSIJN